

MUSEUM

“Hert fan Fryslân”

GROU

JAARVERSLAG 2018

Inhoudsopgave

Pagina

Inleiding van de voorzitter	3
Bestuur	3
Personeel en vrijwilligers	5
Tentoonstellingen en activiteiten (waaronder programmering en museale inrichting)	5
Bezoekersaantallen	8
Openingstijden	9
Toegangsprijzen	9
Bezoekersregistratie	9
Collecties	9
P.R., communicatie en marketing	9
Gastvrouwen/gastheren en rondleiders	10
Huisvesting en inrichting	10
Schenken	10
Financieel overzicht 2018	11
Exploitatiebegroting 2019	12

(foto voorpagina: letterkundige en cultuurhistoricus mevrouw Alpita de Jong (rechts) in gesprek met kunsthistoricus mevrouw Marlite Halbertsma tijdens de opening van de expositie 'Wereldburger uit Grou' over Joost Hiddes Halbertsma)

Inleiding van de voorzitter

Het jaarverslag 2018 van het museum ligt er weer: een korte fragmentarische terugblik op het afgelopen museumjaar.

Een museumjaar dat geheel in het teken staat van de Culturele Hoofdstad Leeuwarden 2018. Het jaar wordt geopend met een verhalenavond in het museum, De Boei en in het Raadhuis. In Grou wordt vervolgens groot uitgekapt met o.a. Gabe Skroar, een groot locatietheater c.q. openluchtspel en diverse lezingen over Joost Hiddes Halbertsma.

Onze expositie ‘Wereldburger uit Grou’ sluit hierbij naadloos aan en is het gehele museumjaar te bewonderen. Met veel vereende en eigen krachten wordt deze expositie fraai vormgegeven.

Een museale bijdrage aan het evenement Hout-Vaert, die later ook in het museum te bewonderen is, wordt in de zomer gerealiseerd.

Tijdelijk worden in het najaar vondsten uit een boomkistgraf, ontdekt bij opgravingen in Grou, tentoongesteld.

In januari wordt er afscheid genomen van Emiel Wegman als bestuurslid, gelukkig blijkt hij bereid om als adviseur te blijven functioneren. De PR-functie wordt overgenomen door Renée Slooff, die helaas na enkele maanden, wegens drukke werkzaamheden, haar taak moet neerleggen. De PR-taken worden voorlopig door diverse bestuursleden vervuld.

Er wordt ook dit jaar weer druk vergaderd over de toekomst van het museum en zijn locatie. Uiteindelijke beslissingen hierover zullen in het verenigingsjaar 2019 genomen worden.

Een uitdaging voor Bestuur, Freonen en voor een ieder, die de cultuurbeleving in Mid-Fryslân een warm hart toe draagt.

Ed den Dulk

Bestuur: de samenstelling van het bestuur op 1 januari 2018:

Voorzitter:	Ed den Dulk.
Secretaris:	Bauke Hooghiemster.
Penningmeester:	Herman Oldenhof.
Lid Collectiebeheer:	Akke Miedema – Tjallema.
Lid PR en communicatie:	Emiel Wegman.
Lid Programmering:	Gieneke Verhoeven.
Lid Baliecoördinatie:	Trees Mulder – Gadellaa.

In 2018 is de samenstelling van het bestuur als volgt gewijzigd.

Op 10 januari 2018 is Emiel Wegman als bestuurslid opgevolgd door Renée Slooff. Op 19 september 2018 heeft Renée het bestuur verlaten. Op 31 december 2018 bestond het bestuur uit zes personen.

Adviseur namen Historisch Centrum

Leeuwarden (Gemeente Leeuwarden): Janneke Visser.

Adviseur namens Feriening “Freonen fan

Museum Hert fan Fryslân”: Jan Smittenberg

Adviseur algemeen:

Emiel Wegman.

Het bestuur komt maandelijks in reguliere vergadering bijeen. Een aantal keren per jaar wordt door voorzitter en secretaris overleg gevoerd met Jan Trip van de verhuurder (eigenaar van het voormalige gemeentehuis).

De vergaderingen vinden plaats in een door de verhuurder beschikbaar gestelde ruimte. Daarnaast wordt diverse malen in kleiner verband of werkgroepsverband overleg gevoerd en met derden gesproken.

Het voorbije jaar 2018 heeft met name in het teken gestaan van de expositie ‘Wereldburger uit Grou’ (Joost Hiddes Halbertsma en zijn internationale interesses) en de ‘Toekomst van het museum’.

Op de expositie wordt verderop in dit verslag nader ingegaan.

Al eerder (zie jaarverslag 2017) is vermeld dat het op dezelfde wijze doorgaan met het museum geen bestaansrecht biedt. Er moet een nieuw, toekomstgericht Beleidsplan komen. Emiel Wegman en Jan Smittenberg hebben meerdere opties onderzocht en deze opties met het bestuur besproken. In de bestuursvergadering van 24 oktober wordt besloten dat onder de huidige (financiële) omstandigheden het museum ‘Hert fan Fryslân’ geen bestaansrecht heeft. Alles overwegende wordt bovendien besloten om verder te gaan in de richting van een historisch gericht samenwerkingsverband voor Grou (later mogelijk met omstreken). Er zullen contacten worden gelegd met instanties, stichtingen en verenigingen en er zal informatie worden ingewonnen bij soortgelijke organisaties. Al met al ingrijpende besluiten want mochten de te nemen stappen geen concrete resultaten opleveren dan kan dat het einde van het museum betekenen.

Ook zijn in 2018 de volgende besluiten genomen:

- Het museum zal voortaan in de maanden januari en december gesloten zijn.
- Vanaf 5 december 2018 geldt een aannamestop voor de collectie. De uitvoering hiervan berust bij de Collectiegroep.

Ed den Dulk heeft aangegeven op 1 januari 2019 te stoppen als bestuurslid. Hij blijft wel als gastheer betrokken bij het museum.

Vertegenwoordigers van het bestuur zijn aanwezig bij de bestuursvergaderingen en Algemene Leden Vergadering van de Feriening fan Freonen fan Museum Hert fan Fryslân.

Ook zijn vertegenwoordigers van het bestuur aanwezig bij de vergaderingen van Grou Breed en bij bijeenkomsten van provinciale organisaties en instellingen op het gebied van ‘cultuur’.

Op 3 februari 2018 is oud-bestuurslid Tsjitse Kuipers overleden. Tsjitse is jarenlang een degelijke secretaris geweest van het stichtingsbestuur. Een aantal bestuursleden heeft de crematieplechtigheid bijgewoond.

Personeel en vrijwilligers

Personeel

Het museum heeft geen betaalde krachten in dienst. Het drijft helemaal op vrijwilligers. In speciale gevallen worden beroepskrachten ingehuurd.

Vrijwilligers

Een groep van rond de 30 vrijwilligers, waaronder de gastvrouwen en gastheren, zorgt ervoor dat het museum kan draaien. Zij zijn een grote steun voor het bestuur en zij hebben zich met veel enthousiasme ingezet voor o.a. baliewerk, huisvesting en inrichting museale ruimten, programmering, PR, communicatie en marketing, collectiebeheer en registratie, educatieve projecten, Toeristisch Informatie Punt, herinrichting depots en andere, niet met name genoemde activiteiten.

Tentoonstellingen en activiteiten

31 maart t/m 2 december expositie ‘Wereldburger uit Grou’, Joost Hiddes Halbertsma en zijn internationale interesses.

De tentoonstelling wordt feestelijk geopend na een samenzijn met genodigden in de voormalige gereformeerde kerk. Het Mingd Koar Grou brengt liederen van de Halbertsma’s ten gehore.

De expositie is met veel dank aan vele vrijwilligers en vooral aan dé Joost Halbertsma kenner Alpita de Jong tot stand gekomen. Zonder de subsidieverstrekkers en de Stichting ‘Gabe Skroar’ kan dit niet gerealiseerd worden. Ook de vele bruiklenen van onder andere het Fries Museum, Tresoar, Museum Hindeloopen, Deventer Museum, Archeologisch Depot in Nuis maken de inrichting mogelijk. Het verhaal van Joost Halbertsma wordt aangevuld met dat van zijn broers die in zijn leven maar ook voor Grou en Friesland veel betekend hebben op het gebied van de Friese taal en de cultuur. Ook de schedel van het recent gevonden boomkistgraf op het Halbertsmaplein krijgt een bijzondere plek in de expositie.

Het aantal bezoekers blijft echter relatief laag. Het mooie zomerweer en het grote aanbod op cultureel gebied in de provincie speelt hierbij een rol.

Samenwerking Stifting Grou.

In de OSG Sevenwolden komen op uitnodiging van de Stifting Grou en het museum enkele (oud-)Grousters op 10 ochtenden bijeen. Van het Fries Filmarchief krijgen wij de beschikking over films uit Grou en omgeving, waaraan wij na bestudering van de films de ontbrekende schriftelijke informatie toevoegen of corrigeren. Het Fries Filmarchief heeft deze aanvullingen op haar website voor algemeen gebruik opgenomen.

Samenwerking BB-bunker Grou.

In 2018 is tussen de BB-bunker en het museum afgesproken dat wij gebruik maken van opslagruimte in de bunker. Hier krijgen rekwisieten een plek om ons tekort aan depot ruimte op te vangen. Ook is afgesproken een combinatie-toegangskaart en een plekje met wederzijdse reclame voor bunker en museum te maken.

Overige museum-activiteiten.

Opname Omrop Fryslân en Sport TV ter ere van de vernieuwde schaatshoek.

De schaatshoek is uitgebreid en heringericht. Dit wordt o.a. gepresenteerd tijdens een TV opname van de Omrop, mede mogelijk gemaakt door interviews met oud-trainer en schaatser Dick Jellema en Emiel Wegman. Sport TV geeft een interview weer met Jorrit Bergsma, Baukje Keulen en Ids Postma. De filmbeelden zijn te zien op de website.

Verhalenavond LF2018 vrijdag 26 januari.

We doen mee aan de Provinciale Verhalenavond als aftrap van Culturele Hoofdstadjaar. In 'De Boei', de voormalige Gereformeerde kerk, het Raadhuis en in het museum vertellen mensen uit Grou, Akkrum en Jirnsum verhalen 'uit de oude doos'. In carrousel-vorm beluisteren circa 300 mensen deze verhalen. In de Boei is muziek en zijn versnaperingen verkrijgbaar. Dit alles ondersteund en met de PR vanuit de organisatie LF2018 en Tryater.

Ook is geprobeerd om jongeren erbij te betrekken. Dit lukte door de inbreng van Hielke van Duuren.

Hij schrijft een verhaal over zijn eigen ervaring met Sint Piter. In 2018 wordt de stagiaire voor maatschappelijke dienstverlening Hendrik Hofstra gecoacht. Hij werkt ook mee aan de avond museum vol verhalen.

InformatiePunt Grou.

In het InformatiePunt Grou is een PR-hoekje met enkele bruiklenen van het museum ingericht. Een skipke, ook in bruikleen, staat rond het skipkesilen in de etalage. Dit alles is in december opgeheven omdat het pand heringericht wordt nu bij het IPG de Wereld Winkel en het Dorps Archief Grou (DAG) ondergebracht worden.

Op 2 februari presenteren we ons op de Preview van het Sint Piter feest in hotel Oostergoo. Deze bijeenkomst is voor nieuwe inwoners van Grou en andere belangstellenden om kennis te maken met het Sint Piter feest. De bijeenkomst wordt niet druk bezocht maar is wel een mooi initiatief.

Op woensdag 28 februari hebben we meegedaan met Help Pake en Beppe de voorjaarsvakantie door met het thema schaatsen. We doen spelletjes rondom dit thema. Er is een tiental bezoekers.

De deelname valt eigenlijk elk jaar wat tegen. Daarom slaan we in 2019 een jaartje over.

18 april Informatie voor museumvrijwilligers m.b.t. de nieuwe expositie 'Joost Halbertsma'.

Alpita de Jong praat de aanwezigen bij over de achtergronden van de expositie. Een waardevol en gezellig samenzijn.

25 26 en 27 mei Neighboursday.

In het kader van Neighbours, een project van Culturele Hoofdstad, worden eind mei een aantal Grieken en Litouwers in Grou ontvangen en het museum wordt getoond.

26, 27 mei Vier de Alde Feanen - Fête de la Nature.

Verschillende vrijwilligers vertellen verhalen over en van de broers Halbertsma op en nabij de Pontjesroute. Zij vervullen zo een verwijzende rol naar het museum.

2 juni Informatie bijeenkomst IPG.

We ontvangen medewerkers van het IPG in het museum. We doen een rondleiding. Het overdragen van kennis en het bespreken van wederzijdse wensen stonden centraal. Voor herhaling vatbaar.

23 juni ‘Halbertsmadag’ (familieëunie).

Een groep familieleden treft elkaar in Grou en brengt o.a. een bezoek aan het Openluchtspel Gabe Skroar en aan het museum. De reacties over het museum en in het bijzonder de speciale expositie over Joost Halbertsma zijn lovend. Veel familieleden zijn verrast door de informatie die zij in het museum vinden over hun Grouster voorvaderen en in het bijzonder over de bijzondere man, Joost Halbertsma.

19 t/m 22 juli HoutVaert.

Het museum richt in het kader van het LF2018-project ‘HoutVaert’ op uitnodiging voor vier dagen een tjalk in met historisch materiaal van de Halbertsmafabrieken en de huidige Van Vuuren Deuren fabriek en bemenst dit op toerbeurt met oud-medewerkers van de Halbertsmafabrieken en museum-vrijwilligers. De expositie is gratis te zien in Dokkum, Leeuwarden, Grou en IJlst. De vloot historische schepen waar ‘ons’ schip deel van uit maakt is op 21 juli in Grou. Aan de Nieuwe Kade en Hellingshaven zijn allerlei activiteiten gericht op hout te doen en te zien. Ons museumschip wordt enthousiast bezocht maar vooral door de ligging en moeilijke toegankelijkheid, vooral voor oudere mensen een bezwaar, niet zo goed als verwacht. Al met al zijn er 170 enthousiaste bezoekers geweest. Het project wordt bekostigd door LF2018.

27 juli t/m 4 augustus Skûtsjewike.

We presenteren –passend bij de aanloop naar het Skûtsjesilen- een kleine expositie over het Grouster Skûtsje in de Wetterseal.

Het Sulveren Skûtsje al weer in het museum.

Het Grouster skûtsje ‘Doarp Grou’ met schipper Douwe Visser is in 2018 weer SKS-kampioen geworden. De daarbij behorende wisselprijs, het ‘Sulveren Skûtsje, en de kampioenswimpel zijn vanaf half augustus tot volgend jaar zomer wederom te bezichtigen in het museum.

Rondleidingen voor individuele inschrijvers in het Oude Dorp.

Op 2 juni. 7 en 21 juli (tijdens HoutVaert), 11 en 25 augustus kan men deelnemen aan rondleidingen voor individuele inschrijvers.

Dit jaar zijn de rondleidingen voor individuen voor het eerst aangeboden. Een experiment, om te kijken of hier vraag naar is naast de al jarenlang aangeboden rondleidingen voor groepen. Besloten wordt dit aantal uit te breiden en ze in 2019 in een vast ritme aan te gaan bieden. Ook het idee om op de avond dit aan te bieden wordt uitgewerkt. In de winter gaan we hier voor gidsen opleiden.

8 september Open Monumentendag.

Wij organiseren 2 gratis rondleidingen in het raadhuis en het museum wordt ook gratis opengesteld. We stemmen de openingstijden af i.s.m. de kerken in Grou. Voor het eerst is de voormalige Gereformeerde Kerk ook open gesteld De PR wordt gezamenlijk geregeld met medewerking van het HCL Leeuwarden.

10 oktober t/m 2 december Actie Zonnebloem: gratis entree voor 1 vrijwilliger.

Deze actie levert –ondanks de presentatie in een gids voor de vrijwilligers- ons nauwelijks bezoekers op.

20 oktober Sint Piterfeest: verklaard tot immaterieel erfgoed.

Een mooie erkenning van dit Grouster erfgoed. Wij ontvangen van het Sint Piterkomitee de bijbehorende oorkonde en geven deze een plaats in de Sint Piter keuken..

29 oktober t/m 9 november scholen project Het Notitieboek van Joost en kistjes en kastjes.

2018 is Grou bestempeld tot het Halbertsmajaar. In aansluiting op de tentoonstelling over Joost Halbertsma wordt een speciaal educatieprogramma ontwikkeld door Vera Damhuis over hem met een binnen- en een buitenroute. De rondleidingen werden door vrijwilligers van het museum verzorgd en bestaan uit Ineke, Rienk, Meintje, Geartsje, Aaltje, Gieneke, Emiel en Janneke (coördinatie) en vinden plaats in de maanden oktober en november. In totaal komen ongeveer 230 leerlingen langs in het museum.

Er is op 10 november een bijeenkomst ‘opleiding en planning’ geweest voor nieuwe gidsen voor seizoen 2019

Bezoekersaantallen:	2016	2017	2018
Bezoekers betalend:			
- Volwassenen	822	678	516
- Kinderen	333 *	54	352 *
Leden van Freonen van het museum	176	77	37
Gasten	1222 **	177	530
Begeleiders	25	0	0
Totaal bezoekers	2578	986	1435
Dorpswandelingen	55	18	42
Rondleidingen Riedhûs	172 ***	95***	34 ***
Totaal rondleidingen	227	113	76
	2805	1099	1511

* aantal is inclusief het educatieproject

** inclusief ca. 950 bezoekers van de externe expositie + reünie Ofskie Halbertsmafabriken

*** eveneens bezoekers museum

Openingstijden

Het museum is vanaf 31 maart tot en met 2 december geopend op woensdag tot en met zondag van 13.30 tot 17.00 uur.

Toegangsprijzen

Volwassenen € 4,- (op vertoon van museumkaart € 3,50); groepen van meer dan 10 personen € 3,00); kinderen tot en met 12 jaar € 1,50; rondleiding door het museum € 15,00 per groep; rondleiding in het Raadhuis € 1,50 per persoon; dorpswandeling voor groepen € 2,00 per persoon (minimaal € 15,00 per groep).

Bezoekersregistratie

De registratie van bezoekers vindt dagelijks plaats door de gastvrouw/gastheer door middel van notatie in een schema in de Agenda.

Collecties

In het jaar 2018 is een grote slag gemaakt bij het digitaliseren van de collectie, dankzij het gesubsidieerde project 'Kolleksjes Tichteby'. Henny de Leeuw krijgt een mooie baan in Enkhui-zen en verlaat ons. Het is moeilijk een deskundige vervanger te vinden, maar Melvin van der Veen helpt ons uit de brand, door ons 2 dagdelen per week te helpen bij het goed beschrijven van de objecten in Adlib. In december 2018, als het museum voor een maand dicht gaat, krijgen we de beschikking over de fotostudio van de Museumfederatie Fryslân en kunnen we een objectfotograaf zoeken om onze registratie aan te vullen met professionele foto's.

Helaas vordert het wegwerken van de achterstand bij de registratie van nieuw verworven objecten nog steeds te langzaam, bij gebrek aan menskracht. Ook onze ambitieuze plannen voor het afstoten van objecten die niet in het beleidsplan van het museum passen komen niet vlot van de grond. Wel is er vordering gemaakt bij het inrichten van de depots, ook dankzij de bereidwillige medewerking van de mensen van de BB-bunker, waar we tijdelijk een aantal grote museumstukken kunnen opslaan. Er is nog genoeg te doen in de toekomst.

P.R., communicatie en marketing

Ook in 2018 worden rond de exposities en andere initiatieven in en van het museum weer tal van PR-activiteiten ontwikkeld. Omdat het PR-budget gering is gaat het daarbij bijna altijd om 'free publicity'. Het PR-budget dat er wel is wordt voornamelijk ingezet voor het hosten en onderhouden van de website en voor het drukken van posters en flyers bij de tijdelijke exposities. De 'free publicity' richt zich met name op de lokale en regionale gedrukte en digitale media en op het zo goed mogelijk opnemen van de museum-activiteiten in tal van digitale en gedrukte agenda's. Bij grote evenementen in en om Grou wordt soms actief geflyerd

Naast de digitale nieuwsbrief voor de vrijwilligers van het museum is in 2018 ook voor de Freonen van het museum 2 maal een digitale nieuwsbrief uitgegeven, waardoor ze nog actueler op de hoogte kunnen blijven van het reilen en zeilen van het museum dan met de halfjaarlijkse papieren nieuwsbrief, die overigens daarnaast gewoon wordt voortgezet.

Mensen die na hun museumbezoek nieuws over de activiteiten van het museum wensen en hun emailadres hiervoor achter laten, ontvangen op gezette tijden een nieuwsbrief.

Gastvrouwen/gastheren en rondleiders

Een groep van 20 vrijwilligers bezet bij toerbeurt de balie. Wel zijn we dringend op zoek naar nieuwe gastvrouwen/heren om het rooster van de balie kloppend te krijgen.

Deze vrijwilligers geven zo nodig een toelichting bij de exposities en zijn behulpzaam bij het TIP. Af en toe verrichten zij licht huishoudelijk werk of andere klusjes.

Rondleidingen en dorpswandelingen worden verzorgd door Fenna Bijlstra, Hepke Hiemstra en Jantsje Visser. We zijn bezig om nieuwe rondleiders te werven.

Bezetting van de balie en de rondleidingen/dorpswandelingen worden gecoördineerd door Trees Mulder.

Huisvesting en inrichting

Voor de ruimten die het museum in gebruik heeft geldt een huurovereenkomst met “Aange-naam Notarissen” tot 1 november 2018. De verbruikte energie en de glasverzekering worden tot 1 november 2018 met de verhuurder verrekend.

Vanaf 1 november 2018 zijn (nieuwe) afspraken gemaakt met de eigenaar. In het overeenge-komen bedrag zijn de energiekosten en de glasverzekering verwerkt.

Het gebouw voldoet aan redelijke eisen voor wat betreft temperatuur en luchtvochtigheid.

Deze waarden worden het gehele jaar door steekproefsgewijs in de expositieruimten en depots gemeten.

Om in een aantal depots de luchtvochtigheid op peil te houden wordt gebruik gemaakt van een lucht-ontvochtiger.

Schenken

Ook dit jaar heeft ons museum weer talrijke schenkingen ontvangen. Wij zijn de schenkers daarvoor veel dank verschuldigd. Alle schenkingen worden zorgvuldig geregistreerd en alle schenkers ontvangen een bedankbrief.

Ook is een aantal voorwerpen in bruikleen gegeven. Bruikleen vindt meestal plaats in het ka-der van een speciale expositie in de Wissel Expositie Ruime (WER).

Vanaf 5 december 2018 geldt een aannamestop voor de collectie.

Financieel overzicht 2018

<i>Uitgaven</i>	€	<i>Inkomsten</i>	€
Huisvesting	4.800	Entrees	1.035
Facilitair/boodschappen	122	Koffie	14
Collecties	55	Boeken	131
Boeken(uitlopend)	0	Giften Overig	42
Personeel	234	Subsidie	0
Salaris	0	Rente	0
Balie	45	Bijdrage Freonen	1.500
Scholing	0	BTW vorig jaar	2.539
Reiskosten	56	Schenking	15
Verzekeringen personen	64	Verhuur	0
Schoonmaak	150		
Belastingen en heffingen	487		
Bestuurskosten	87		
Beleid	148		
Automatisering	529		
Werkgroep Collectie	7		
Werkgroep Programmering	0		
Werkgroep PR	638		
LE(Lytse Eeltsje)	9		
Tentoonstellingen	-43		
Lidmaatschappen	235		
Representatie	169		
Bank	121		
PostNL	5		
Kasverschil	0		
		Tekort museum	2.642
TOTAAL	7.918	TOTAAL	7.918

Begroting 2019

Uitgaven		Inkomsten	
Huisvesting	10.803	Entrees	2.000
Personeel	500	Koffie en thee	60
Tentoonstellingen	200	Boeken	168
Automatisering	700	BTW vorig jaar	590
Werkgroep Collectie (incl. Kolleksjes Tichteby)	1.000	Vaste bijdrage Freonen	1.500
Werkgroep Programmering	250	Extra bijdrage Freonen	5.000
Werkgroep Public Relations	250	Subsidies	0
Lidmaatschappen	250	Schenken en legaten	60
Representatie	200	Rente	0
Bankkosten	150		
Facilitair/boodschappen	200		
Onvoorzien	197		
		Tekort	5.322
Totaal	14.700	Totaal	14.700